

יאיר קוטלר ממשיך בחשיפת הסודות הכמוסים של קואופרטיב "דן": הקרובים לצלחת עורכים לעצמם רישומים כוזבים ★ המקובלים על ההנהלה מחליפים חלושייין במזומנים ★ יוסי הורביץ (למטה) וחבריו סותמים את הפיות, מטייחים ומחליקים פרשיות

הרבוש הצניני

והכנים המרטי

רוניק למישרדיו, כאילו היו רכוש הפרטי, אלא בתיאום מראש ואחרי אישורו בלבד. המיצאים שנערמו אצל רוניק בענין גוניקמן, מורשה האגודה, מצביעים על שיטה נורמה. אלה קיימות בדרך כלל ביישובים. תוך כדי עבודתו כמורשה בתחנה המרכזית בתל-אביב, ביקש גוניקמן להרוויח חלטורות. הוא נטל לעצמו עכודות נוספות, מקובלות נסיעות מיוחדות אחר-הצהריים כמורשית 1984, המכונות "ויזות". עקב רישום כחן והזנות שעות עבודה לביצוע זקף לעצמו האומי בדרסמן של דן שעות-לילה מעל ה"מקובל", וכך זכה בתשלומים של שעות-לילה, שלא הגיעו לו כלל. בפועל היה צריך לגמור את ה"ויזה" השלישית שלו — באתו יום ביצע עקב מעשיו זכה בתשלום נוסף עד השעה 11.30 לפני חצות — שעה וחצי לזכותו בתעריף-לילה כבד.

האומבורסמן גוניקמן נהג בדרכו הפסולה — נטילת כספים מקופת דן שלא הגיעו לו — שלוש פעמים בשבוע, לאורך זמן. סתם חבר מן השורה היה מוכא מייד לרין וגוניקמן עצמו היה שופטו היחיד, או מעביר את תיקו למישהו אחר. אך המדובר היה במורשה האגודה, שהיה חבר ועדת-הפיקוח ב"1982, ש"חשפה משהו מפרשת המאריקים הש"חורים (העולם הזה 21.8 ואילך) — שנתאפשרה בעת שהיור"ר הורביץ פרש באותה שנה לעבודה בק 5 ואת מקומו מילא משה ספקטור, מנהל אגף הכספים. יש להניח — כסברת הורביץ ותיקים — כי היור"ר הורביץ מסוכך על גוניקמן מסיבות מובנות ואינו מעשה אותו, כנדרש, עד להעמדתו לדין.

קרובים אל הצלחת בקואר פרטי הגדול דן, כמו מנהל-עבודה, רואגים קודם כל לעצמם. שכתם הנאה תופח יפה עלידי רישום שעות-עבודה כחובות. יש דרכים רבות להעשרת הכיס הפרטי של חבר זה או אחר בדרך, אך מי יעלה על דעתו כי גם באריות נפלה שלהבת?

לפני כמה חודשים חשף משה (מוקי) רוניק, חבר ועדת-הפיקוח מטעם האופוזיציה, דן שלנו, ראיות נגד מורשה האגודה מוניה גוניקמן, שנעשה זמן ניכר, שבגינו זכה גוניקמן בשעות-עבודה שלא היה זכאי להן.

רשות שיפוטית, המטילה את חיתתה על החברים. רוניק אסף עדויות, בנה תיק והציגו לפני יור"ר המוכרות, יוסי הורביץ, שמיהר להגיב: "אלו הנורמות המקובלות באגודה".

רוניק פנה עם חברי סיעתו בהנהלה למזכירות ולהנהלת דן, אך האופוזיציה נרחתה ורשימתיה להעמיד את גוניקמן לדין לא נתקבלה. שני חברי ועדת הפיקוח האחרים, לצידו של רוניק, הם חברי הסיעה המתקדמת, שלה ה"שילטון הכלעדי בדרך. הם מיהרו לזכות את גוניקמן, כמובן בלי מישפט, בע"ק בשל יחסי חברות אישית שהם מקיימים עימו. הם טיהרו אותו במסמך שהוציאו כנגד איגרתו של רוניק, שאותה הפיץ לכל החברים.

מחלה קשה וממארת

רוניק לא הופתע מתגובת היור"ר הורביץ, או משגל חבריו בוועדת הפיקוח, משה פוגל (ששם עצמו כ"ר הוועדה) ורפאל אברהם. עברם של שני "מפקחים" אלה בדרך אינו כליכר נקי, כנדרש מחברים בוועדת-הפיקוח. זמן מה אחרי שנבחר כחבר בוועדת הפיקוח מצא עצמו רוניק במיעוט. מנטרלים אותו על ימיו ועל שמאל, כדי להסתיר מחללים ומעשים ביש בהם פגיעות בטוהר-המידות. הורביץ הבחיר לו בשיחה, שהייתה ביניהם אחרי שנכנס לתפקידו, כי יש חברים ש"עוברים בק", ויכול להיות גם חבר ועדת-הפיקוח שיעבוד בקו".

רוניק קלט מהר את הרמז העבה של היור"ר: עבודה ב"ק" פירושה שיתוף פעולה עם היור"ר. עד מהרה למד רוניק כי אין ביכולתו להתירע על מימצאיו. כנגישות משותפת עם חבריו האחרים בוועדת-הפיקוח הוצגו בדרך-כלל הדברים באור חיובי, ורוב, כיאה לוועדת-הפיקוח ממוסדת, המרכיב נה ראש לפני היור"ר. כאשר ביקש רוניק לברוק מיסמכים באגף-הכספים, השמור היטב, למד כי ראשה-אגף, משה ספקטור, אסר את כניסתו של

פרטיבו. הרפיסו שפון כאילו היו בעבודה. מצאו כי פוגל רשם לעצמו שעות-עבודה חופפות, המזכות אותו בתמורה של שעותיים על כל שעות-עבודה. ועדת-הפיקוח מטעם דן לא רנה ב"מימצאים החריגים" של פוגל, שכבצע לפני 1978. כך זכה פוגל בחסיונות לא-מוכנת, מפני שהיה באתה עת שפעלה הוועדה, חבר בוועדת-הפיקוח. הוועדה, שהחליקה, איפשרה בינוי 1979 לרפאל אברהם לצאת כוול: המרת קנס ועונש ב"סכום הולם" שיתרום לקרן-החינוך של דן. הנהלת הקואופרטיב אימצה את המלצת הוועדה, ובקיץ 1979 הסתפקה בנויפה ובאהרה, אולי בגלל הערת החוקרים, שהדגישו כי מעשיו היו בכחינת, נורמה מקובלת בין החברים הנוגעים בכ"ר".

פוגל ואברהם מגינים עכשיו על מעשיו של המורשה גוניקמן.

מורשה-האגודה מפגין חוסר מישמעת, מזלזל בהוראות. החברים רואים את מעשיו ופוסקים: האומבורסמן שלנו הוא מעל החוק. ביולי נטל סמטורה לירושלים, להסעת חוגגים לחתונה. הוא לא דאג, כנדרש, ליטול עימו כלי-עבודה, כשביקש, מאוחר נלילה, להחזיר את נוסעיו לתל-אביב, גילה כי יש תקר באחד הגלגלים. הוא הועיק עזרה מתל-אביב, אך סירבו לשלוח גרר לירושלים. הוא נטל אוטובוס-תיירים מיונייד בירושלים (חברה בבעלות דן) להחזרת נוסעיו. כך גרם להוצאות כבדות לדרך בגין רשלנות.

לפני כמה שבועות נטל גוניקמן "ויזה" להחזרת ילדים מפארק הירקון, הוא איחר להגיע ובמקומו אסף את הילדים הממתנים נהג אחר מקו 4. כשהתייצב סוף סוף החלטוריסטי האומבורסמן גוניקמן כבר לא מצא את נוסעיו, הילדים, שוב גרם הוצאות כפולות לדרך. הפעם נזהר, לא הגיש לפירעון את ה"ויזה" שלו — אך גם כנהגים כאלה בשבתו בדרך יחיד, כמורשה-האגודה. לו מותר, הוא האומבורסמן. הוא מוגן על-ידי היור"ר הורביץ.

כחודש שעבר יצא גוניקמן ב"ויזה" לקיבוץ רמת-השופט, להחזיר צופים לתל-אביב. בדרך נשרף המנוע. שלחו אוטובוס אחר ואת שלו גררו למוסך. איש לא חקר את המורשה שמא עליו רובצת האשמה לאירוע. אולי לא ברק מים ושמן, כנדרש, לפני היציאה לדרך?

הכל שקר. משיב גוניקמן על שאלות העולם הזה. יש לו ביטויים עסיסיים: "שטויות במיץ עגבניות". כמו ליור"ר הורביץ, יש גם למורשה האגודה גוניקמן תשובה לכל שאלה וגם שיער לעזאזל: "מילחמות פולי-טיות". הוא מספר כי מוקי רוניק נוקם בו על שום שקנס אותו ב"25 אלף שקל, סמוך לפירסום איגרתו, על שהחנה אוטובוס כשבו מחלטורה ליד ביתו של הנהג המקורי, תחת להביאו לחניון. רוניק, שעבר קורס מוריכר תיירות, מרבה בחלטורות. למרות שקיימת החלטה מטעם ההנהלה האוסרת את, "מעיר גוניקמן בהרגשה. מילחמות-נהגים בדרך על גבו של הנוסע מייקרות את כרטיס-הנסיעה, ומישרדה-התחבורה מאשר, כמצופה מ"מנו, את סלידה-שומות לקביעת התי-עריפים.

ב"1955 הצטרף גוניקמן לדרך. קודם היה שוטר בנצייה-התנועה. בתפקיד סודי, ב"רשלי-יוסי-הורביץ אין מי שיעמיד לדין את האומבורסמן עצמו על מעשיו "היפים". נורמות כאלה באגודה יהיו לכולם.

הסיבה לכך פשוטה בתכלית: גם הם נוגעים במעשים לא כשרים.

המומיה אינה מעשנת

מפעיו של האומבורסמן הם רק סימפטום, המעיד על מחלה קשה המכרסמת בעוצמתו של דן שנים הרבה. היא היתה לממארת. בשבוע של הורביץ בסוף 1982 להיות יור"ר המזכירות, חשש משה ספקטור, שחזר לתפקידו באגף-הכספים, מניקמת הורביץ בגוניקמן, שלא נבחר מחדש לוועדת-הפיקוח. דאגתו הניכה פרי: הוא זכה במישרה המוכרת של מורשה-האגודה.

לצידו של הורביץ פועלים בהגנה על גוניקמן שני חברי ועדת-הפיקוח האחרים: משה פוגל ורפאל אברהם. משיב גוניקמן על טוהר-המידות בדרך: "משה פוגל, יור"ר ועדת-הפיקוח, הוא מנאמני היור"ר הורביץ. מ"1962 עד 1984 היה חבר ההנהלה וסגן מנהל אגף-התנועה. ברצמבר 1984 נבחר לוועדת-הפיקוח. הוא תמיד בצמרת. ב"1982, כשהיה בוועדת-הפיקוח שהתי-ריעה על אי-הסדרים שנחשפו בפרשת המאריקים השחורים, היו לצידו או עוד שני חברים: מוניה גוניקמן ויוסף ויסקור. האחרון הוא היום חבר-ההנהלה וסגנו של מנהל אגף כוח-אדם-יופנים. מעניין: השלישיה, שבקשתה פנימו, שפירסם דן בעיתונים, להקים ועדה מיוחדת לחקירת פרשת המאריקים השחורים לא נענתה. הסתדרה יפה מאז. כך חוסם יוסי הורביץ פיות בדרך, מרכא כל אופוזיציה בפועל או בכוח.

פוגל הוא גם חברו הקרוב של השלישי בטריאומוריאט הפיקוח: רפאל אברהם. את זה מכנים ותיקים במילה אחת: מומיה. הוא נוהג לחקות את התנהגותו של היור"ר הורביץ. גם הוא מיהר לחדול מעישון אחרי שכך החליט הורביץ.

פוגל את אברהם נהגו בדרך על פי הנורמות המקובלות. הם הרפיסו איש לרעהו כרטיסי-שפון, כשעברו כמנהל-עבודה ברחוב הגליל 3 בתל-אביב. הם יסבו בתחנה המרכזית חדר ליד חדר. חברים טובים שכאלה. איש דאג לרעהו להגדלת השכר בדרך לא ישרה. על חשבון כלל חברי המואר-

מפעיו של האומבורסמן הם רק סימפטום, המעיד על מחלה קשה המכרסמת בעוצמתו של דן שנים הרבה. היא היתה לממארת.

בשבוע של הורביץ בסוף 1982 להיות יור"ר המזכירות, חשש משה ספקטור, שחזר לתפקידו באגף-הכספים, מניקמת הורביץ בגוניקמן, שלא נבחר מחדש לוועדת-הפיקוח. דאגתו הניכה פרי: הוא זכה במישרה המוכרת של מורשה-האגודה.

לצידו של הורביץ פועלים בהגנה על גוניקמן שני חברי ועדת-הפיקוח האחרים: משה פוגל ורפאל אברהם.

"זאת לא חנות מכולת!"

מרוב "מפקחים" ומבקריו" אין פיקוח ממשי על המתרחש באמת בקואופרטיב. יש בדרך גם מבקר פנימי, אלי לוקוב, אך גם הוא אינו עונה על התואר המכובד הזה. לוקוב הגיע למישרתו אחרי שזכה במיכרז לתפקיד מבקר פנימי. שפירסם דן בעיתונים, על-פי דרישת מישרדה-התחבורה. קודם היה בגדות (החברה הפרטי-כימית). בדרך מועסק לוקוב בתנאים של שכיר. הבעיה: הוא כפוף ליוזר המזכירות, הפועל ללא הרף להסתרת את שחיתות ולא לחשיפתה הפומבית למען ידעו וייראו. אנו מוסר גדול. יש ביקורת מכל הכיוונים. אנו לא חנות מכולת. לפעמים מפספסים. זה נורמאלי. אומר אלי לוקוב.

מרוב ביקורת אין ביקורת ממשיה. מה גם שחברים, המכהנים בוועדת-הפיקוח או בתפקיד מורשה-האגודה, ידיהם אינן נקיות. האסיפה הכללית של חברי דן, הבוחרת בשלושה חברי ועדת-הפיקוח, אינה מודעת לעברם של המועמדים, הנדחפים על-ידי הסיעה השלטת של יוסי הורביץ. רק מבקר מן החוץ, שאינו כפוף לאיש בדרך ומשכורתו משולמת על-ידי מישרד-התחבורה, אולי יצליח לחדוד לסודות דן הכמוסים, שמוגלה ונמק פשטו בו למכביר.